

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan kokous 15.11.2023

Pöytäkirja

1 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kuntalain 58.2 §:n mukaan muu toimielin kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2 Työjärjestyksen hyväksyminen

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta 15.11.2023

Esitys:

Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

3 Edellisen pöytäkirjan tarkastaminen

Esitys:

Hyväksytään pöytäkirja.

Päätös:

Hyväksyttiin pöytäkirja.

4 Oppivelvollisuuden laajentuminen ja asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu, tilannekatsaus

Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan vuonna 2021. Oppivelvollisuus päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto). Lain tavoitteena on, että yhä useampi nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon. Oppilaitoksella ja asuinkunnalla on lakisääteinen velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisen opintoja sekä ohjata tarvittaviin tukipalveluihin. Asuinkuntaohjaaja Karita Snellman ja kehittämisspäällikkö Eeva Ahtee kertovat lakimuutoksesta ja sen vaikutuksista Vantaalla toisella asteella.

Käsittely: Eeva Ahtee totesi, että suuret linjat ovat samoja kuin aiemminkin, mutta ohjaukseen ja valvontaan on nyt enemmän veloitteita ja opinnot ovat maksuttomia 18 ikävuoteen asti. Kymppiluokan ja muiden tukimuotojen tilalla on nyt TUVA- eli tutkintokoulutukseen valmentava koulutus, jossa voi saada esim. suomen kielen vahvistamista. TUVA:n opiskelijoista yli 61 % onkin vieraskielisiä. Myös

aikuisten perusopetuksessa voi vahvistaa suomen kieltä ja suorittaa peruskoulun loppuun. Se on useimmille myöhään maahan muuttaneille aloituspaikka ennen tutkintoon johtavia koulutuksia.

Toisen asteen koulutuksessa on tulokorttitavoitteena kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaamisen kehittäminen. Siihen on erilaisia toimenpiteitä sekä lukiossa että Variassa. Tällä hetkellä ei ole hyvää tapaa saada kiinni siitä, kuinka paljon vieraskielisiä opiskelijoita 2. asteella on. Lukioiden välillä on isoja eroja vieraskielisten määrissä ja Variassa tietoja ei kerätä. Tarvittaisiin jatkumoa seuranta varten, jotta kielitaitoa voitaisiin tukea paremmin.

Karita Snellman avasi tarkemmin koulutuksen järjestäjän lakisääteistä ohjaus- ja valvontavastuuta, esitteli Vantaan lukuja ja kertoi oppivelvollisuuden laajenemisen hyödyistä ja haasteista asuinkuntaohjaajan näkökulmasta. Vantaalla oli elokuun -22 ja heinäkuun -23 välillä yhteensä 189 nuorta ilman opiskelupaikkaa peruskoulun jälkeen tai toiselta asteelta pudonnutta. Syyt vaihtelevat suuresti ja voivat olla henkilökohtaisia tai rakenteellisia. Alustavan arvion mukaan noin puolet pudokkaista on vieraskielisiä ja vähän yli puolet poikia. Monella on jo aikaisemmin ollut vahvaa tuen tarvetta. Osa pystytään auttamaan kohtuullisen nopeasti, mutta osa tarvitsee mutia tukitoimia tai erilaisia oppimisjärjestelyjä. Snellmanin mukaan Vantaalla pystytään antamaan opiskelupaikka kohtuullisen nopeasti myös vasta maahan muuttaneille. Opiskelijat ovat motivoituneita ja perheet kannustavia, ja osa pääsee nopeasti eteenpäin. Haasteina on riittävän tuen saaminen niille, jotka sitä tarvitsevat sekä opiskeluhuollon palveluiden päätyminen, kun nuori tipahtaa. Tarvitaan vielä tarvelähtöistä muotoilua, jotta nuori ei saisi liikaa huonoja kokemuksia kriittisessä nivelvaiheessa.

Keskustelussa pohdittiin mm. tilastointitapoja ja eri oppilaitoksiin hakeutumisen syitä, ”armovitosia” ja opetuksen vaatimustasoa, vanhempien vastuuta nuoresta, NEET-nuorten tavoittamista ja monikulttuuristen ohjaajien työnkuva ja roolia oppilaitoksessa ja oppimisen tuen toimenpiteitä.

Esitys:

Kuullaan esitys ja merkitään keskustelu tiedoksi.

Päätös:

Kuultiin esitys ja merkittiin keskustelu tiedoksi.

5 Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke

Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään on Vantaalla toimiva hanke, jonka tavoitteena on tukea vantaalaisten maahanmuuttaneiden vanhempien kestävä kotoutumista. Toiminta vahvistaa osallistujien suomen kielen taitoa, tukee koulutukseen ja työelämään pääsyssä sekä vahvistaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä ja suomalaisessa yhteiskunnassa ja arjessa toimimista. Hankkeessa vanhemmat opiskelevat osan viikosta peruskoulun luokissa tai esiopetusryhmissä, ja sen jälkeen he opiskelevat vielä hankeryhmissä S2-valmentajan johdolla yhteiskuntaan, työelämään, koulutukseen ja suomen kieleen liittyviä sisältöjä. Toimintaa toteuttaa Vantaan osaamiskeskus yhteistyössä Vantaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa, ja se on osa Vantaan kaupungin myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmaa 2023–2025. Hankkeen esittelevät Vantaan osaamiskeskuksen projektipäällikkö Bahar Mozaffari ja projektiasiantuntija Matleena Anttila.

Käsittely: Bahar Mozaffari kertoi hankkeen alkuvaiheista ja tämän hetken konkreettisesta toiminnasta. Siihen sisältyy henkilökohtaista ohjausta, jatkopolun hakemista jokaiselle osallistujalle joko koulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai työelämään. Lapsille on lapsiparkki. Katsottiin myös kaksi

videota, joissa haastateltiin vanhempia ja työministeri Tuula Haataista. Matleena Anttila kertoi tarkemmin hankkeen osallistujista ja laajenemisesta. Vuoden 2023 alussa toiminta laajeni yhteistyöpäiväkoteihin jokaisella hankealueella niin, että vanhemmat ovat mukana esiopetusryhmässä. Kaikkiaan hankkeessa on hetkellä mukana 88 vanhempaa ja 45 lasta.

Hankkeen osallistujat ovat työttömiä työnhakijoita (noin kolmasosa), muut kotivanhempia tai perhevapaalla. Äidinkieli ja suomenkielen taito vaihtelee hyvin paljon. Taitotasovaatimuksia ei ole eli kynnys on hyvin matala, mutta se vaatii valmentajalta opetuksen eriyttämistä. Toiminnalla on selkeä vuosirunko ja keväällä ne, jotka pystyvät, voivat mennä työkokeiluun. Hankeryhmissä käsitellään laajasti eri teemoja yhteistyökumppaneiden kanssa, opitaan uutta (esim. naisten uimakoulu) ja tehdään vierailuja. Hanke edistää osaltaan uuden kotoutumislain tavoitteita vahvistamalla kotivanhempien kotoutumista. Tärkeää on tutustuttaa vanhempia suomalaiseen kouluun ja päiväkotiin. Myös sekä päiväkoti että koulu hyötyvät monentaustaisten aikuisten läsnäolosta.

Haasteina todettiin esimerkiksi koulun ja lapsiparkin etäisyys toisistaan, joka vaikeuttaa kouluyhteistyötä ja osallistumista. Tarvittaisiin toimivampia tiloja. Isompi haaste on toiminnan vakiinnuttaminen hankkeen päättyessä 2025.

Keskustelu: esille nousi mm. ohjautuminen hankkeeseen, kotiäideille koitua moninainen hyöty siitä, että pääsee pois kotoa, mahdollisuus päästä oppisopimuksella varhaiskasvatuksen työntekijäksi yhteistyössä Varian kanssa (toimii hyvin). Todettiin myös, että toiminnan volyyymi on pieni (88 vanhempaa) huomioiden suuri tarve (noin 1800 vanhempaa) – miten voisi päästä mukaan vähän kevyemmällä mallilla?

Esitys:

Kuullaan esitys ja merkitään keskustelu tiedoksi.

Päätös:

Kuultiin esitys ja merkittiin keskustelu tiedoksi.

6 Vuoden 2024 aikataulu ja teemat

Päätetään neuvottelukunnan vuoden 2024 aikataulusta ja keskustellaan ja sovitaan teemoista. Kokoukset pidetään keskiviikkoisin klo 17. Alustava aikatauluehdotus:

24.1. Vuoden aloituskokous

14.2. Vantaan, Keravan ja VaKe-hyvinvointialueen neuvottelukuntien yhteiskokous Keravalla.

13.3.

5.6.

28.8.

9.10.

13.11.

18.12.

Käsittely: koordinaattori esitteli aikatauluehdotuksen ja neuvottelukunta esitti toiveita käsiteltäviksi teemoiksi vuonna 2024. Pohdittiin kokousrakenteen kehittämistä niin, että se lisäisi toiminnan vaikuttavuutta. Myös viestintää pitäisi parantaa. Kokoukset on koettu melko raskaiksi, ja kannanottojen tekemiseen on jäänyt liian vähän aikaa. Ehdotettiin, että kokouksessa käsitellään yhtä kokonaisuutta,

johon liittyen voidaan hyväksyä lausunto seuraavassa kokouksessa niin, että välissä työskennellään sähköpostikokouksissa.

Teemaehdotuksia:

- Urheilu / liikunta
- Ihmiskaupan uhrit -hanke
- Venäjänkieliset Suomessa
- Työelämä, työehdot, työnantajien vastaanottavuus jne.
- Nuoret (katupartiot, lisärahoitus)
- Antirasismi ja sen edistäminen, syksyllä
- Maahanmuuttajien yrittäjyys

Esitys:

Päätetään vuoden 2024 kokousaikataulu ja alustavat teemat. Sovitaan erikseen mahdollisista seminaareista ja muista tilaisuuksista.

Päätös:

Päätettiin hyväksyä vuoden 2024 kokousaikataulu ja sopia erikseen mahdollisista seminaareista ja muista tilaisuuksista. Kokouskalenteriin nostetaan haluttuja teemoja huomioiden saatavilla olevat asiantuntijat ja ajankohtaisuus. Päätettiin myös selvittää, voidaanko kaupungin viestinnästä saada henkilö mukaan kokouksiin.

7 Raportointi hyvinvointialueen monikulttuurisuusalueen neuvottelukunnasta

Vantaa-Keravan hyvinvointialueen monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta kokoontui 4.10. Kuullaan mukana olleiden kuulumiset kokouksesta.

Veikko Väisänen kertoi kuulumiset: kokouksessa kuultiin alueellisen hyvinvointikertomus- ja -suunnitelmaluonnoksen 2023–2025 esittely erityisasiantuntija Pia Tasanko-Lavikaiselta.

Neuvottelukunta totesi lausunnossaan seuraavaa: luonnos on hyvä, mutta neuvottelukunta nosti esiin luku- ja kirjoitustaidottomat ja korosti asiointiavun ja sen tarpeen huomioimisen hyvinvointialueen eri palveluissa. Eri kieli- ja kulttuuritaustojen haasteet näkyvät kentällä selkeästi ja datan saaminen näistä on erittäin arvokasta. Lisäksi neuvottelukunta painotti kieli- ja kulttuuriosaamisen tärkeyden huomioimista rekrytointiprosesseissa. Neuvottelukunta korosti myös sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja sen turvaamista hyvinvointialueella ja kiinnitti huomiota konkreettisten toimenpiteiden toteutumisiin ja yhteistyömahdollisuuksien selvittämiseen ja mahdollistamiseen.

Projektikonsultti Susanna Kotilainen ja maahanmuuttajapalvelujen päällikkö Minna Tuovinen esittelivät monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnalle aikuissosiaalityön palveluiden palvelutuotteiden myöntämisen perusteet. Talousjohtaja Hanna Heinikainen antoi neuvottelukunnalle tilannekatsauksen hyvinvointialueen talouteen sekä vuoden 2024 talousarviovalmisteluun.

Seuraavassa 29.11.2023 pidettävässä kokouksessa kuullaan Maahanmuuttajanuorten tuki ry:n edustajaa yhdistyksen toiminnasta, ja tuleviin kokouksiin pyydetään järjestöavustuksen saaneita toimijoita kertomaan niiden toiminnasta. Viestinnästä kutsutaan viestintäpäällikkö Mia Flygar puhumaan yleisesti hyvinvointialueen viestinnästä niin, että esitelmän painotus on selkokielisyydessä.

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

8 Kaupungin toimialojen, hyvinvointialueen ja poliisin ajankohtaiset asiat

Toimialojen ja poliisin edustajat kertovat lyhyesti monikulttuurisuusasiain neuvottelukuntaa mahdollisesti kiinnostavista ajankohtaisista asioista.

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala / työllisyyden ja kotoutumisen palvelualue

Vantaan suunnitelma työvoimapalveluiden järjestämiseksi lähetettiin työ- ja elinkeinoministeriöön maanantaina 23.10.2024. Järjestämissuunnitelmassa on määritelty Vantaa kaupungin työvoima- ja joidenkin elinvoimapalveluiden uudistamisen tavoitteet, järjestämisen reunaehdot ja palveluiden tuotantomallit. Päätökset työllisyysalueista saadaan helmikuun loppupuolella.

Tästä voisi saada aiheen johonkin ensi vuoden kokoukseen, kunhan saamme palvelusuunnitelmaa ja organisaatorakennetta hiukan eteenpäin. Esim. myöhemmin keväällä?

Ukrainalaisten määrä on kasvussa työllisyyspalveluissa ja näkyy myös kunnan alkukartoituksissa. Kasvu johtunee siitä, että Kela edellyttää toimeentulotukea saavia ukrainalaisia hakeutumaan työttömäksi työnhakijaksi. Marraskuussa kotihomeissa oli 322 tilapäistä suojelua saanutta asiakasta.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala – ei raportoitavaa

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala – ei raportoitavaa

Kaupunkiympäristön toimiala – ei raportoitavaa

Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut / Vantaan ja Keravan hyvinvointialue – ei raportoitavaa

Itä-Uudenmaan poliisi – ei raportoitavaa

Esitys: merkitään tiedoksi.

Päätös: merkittiin tiedoksi.

9 Tiedoksi merkittävät asiat

Monikulttuurista itsenäisyyspäiväjuhlaa vietetään 6.12. Kulttuuritalo Martinuksessa.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.56.

Seuraava ja vuoden viimeinen kokous pidetään keskiviikkona 13.12. klo 17. Mukana ovat erikoistutkija Pasi Saukkonen ja MEK-ohjelman projektipäällikkö Petri Roikonen.